

in tretjič tudi sedanjega ministerstva sistema ni boljša, kakor unih, ki so propali. Nek nemšk poslanec je rekel: ideja oktoberske diplome, to je tisto, kar bi moralo pred očmi biti vsem državnikom v Avstriji, ki hočejo z novega osnovati Avstrijo. In tudi jaz mislim, kadar bode spet nastopila prava ideja oktoberske diplome, tista ideja, ktera se z eno besedo lahko izrazi — čeravno je beseda morda taka, da tu ali tam nastane strah pred to besedo — če namreč nastopi federalizem v vseh državnopravičenih kraljestvih in deželah — potem bomo morda tako osnovo pridobili, da bodo avstrijski narodi zadovoljni in nezadovoljnost se bode potem odstranila. Če pa Nemci, kar jim tudi nočemo braniti — se vé da v Avstriji, ker zunaj Avstrije ni pripuščeno — želijo med seboj ože zveze, tedaj jim tudi Slovani ne bodo nikdar nasproti stopili; napravite si svojo nemško skupino, nam pa dajte zedinjeno Slovenijo, ktere vsi želimo. (Dobro! Gromeča pohvala.)

Potem se je glasovalo. Predlog dr. Kalteneggerja za direktne volitve je padel; predlog deželnega odbora zoper direktne volitve pa je bil z veliko večino sprejet.

Slovansko slovstvo.

* *Slomšekovih „Drobtinic“* 20. tečaj je nedavno prišel na svetlo in se prodaja po 1 gld. 20 kr. Vrednik jim je bil gosp. Fr. Kosar, dekan v Kozjem na Štajarskem. V tem tečaju se nahaja tudi iz zapuščine nepozabljivega knezoškofa Slomškega dragocen sestavek „Pastirska hrana“.

* *Slovenski tabori.* Za prosto slovensko ljudstvo spisal dr. Vošnjak, izdalo in založilo politično društvo v Mariboru. — Brošurica v 3 razdelkih v lahko umevni in gladki besedi popisuje bistvo taborov, kje so dozdej na Slovenskem bili in o čem se je sklepalo. Glavarju okolice ljubljanske g. Pajku pa še posebno priporočamo to knjižico, da se mož podučí, kako se „Versammlung unter freiem Himmel“ po slovenski, ali, če slovenske besede ne mara slišati, po kranjski pravi.

Ozir po svetu.

Pogled na bojišče v Dalmaciji.

(Konec.)

Tako vidimo Dalmacijo v vsem zanemarjeno brez napredka v kmetijstvu, brez obrtnijstva in kupčijstva. Iz lastne moči se ne more povzdigniti. Kdor je bogat, postane še lože bogatejši, — kdor je siromak, ostane siromak in si le težko prisluži svoj vsakdanji kruh.

Zato je dolžnost vladi, da pride na pomoč deželi. Ni ne to zadosti, da se izpisujejo davki in s silo tirjajo, — treba je tudi kapitala na posodo dati, in v Dalmaciji bode kapital donasal obilne obresti.

Mislimo si zadej turško Hrvaško, Bosno, Ercegovino obdelano, po cestah in železnicah med seboj, z družimi bližnjimi deželami in z Dalmacijo zvezano, po tej poti pa kupčijo in obrtnijo povzdignjeno — kako vesel razgled stopi pred naše oči! — Ta razgled naj naši vladniki pred očmi imajo, — to naj bode cilj in konec njihove politike!

Dalmacija je sicer le primorska dežela, al ona je ključ, kateri odpira pot v Turčijo.

Brez prevdarka, brez pameti se je besedovalo dozdej tako-le: turške dežele so na nizki stopinji kmetijstva in obrtnijstva, tedaj tudi Dalmaciji ni pomagati. To je prazna čenčarija; narobe je pravo: „ker imamo Dalmacijo, zato jo hočemo v bolji stan spraviti in obdržati, tedaj moramo v dežele, ki so za njo, vriniti se, omikati jih in si jih pridobiti.“

Zmiraj smo le tiščali v Nemčijo, kjer za nas ne marajo in od kodar nobenega prida nimamo, — v jutrovih deželah pa je vsaka vlada, in še celó pruska imela več upljiva kakor Avstrija!

Nobena dežela v Avstriji nima na malem prostoru toliko trdnjav kakor Dalmacija. Že v starodavnih časih so si jih naredili in francoska in avstrijska vlada jih pomnožile.

Leta 1866. je bilo le toliko vojakov v deželi, kolikor jih je treba bilo za brambo trdnjav, namreč kakih 10.000. Le malo krdelo je bilo v gornji Dalmaciji za vojsko na planem odločeno, in temu se je pridružila narodna straža (terrier). Teh je bilo 22.000, ki so bili dobro oboroženi. Bili so pa razdeljeni na 2 kampa, namreč v „mobilno“ vojsko in v „reservo“ za brambo dežele. Koliko moč ima ta narodna straža, to bi bili Lah izvedeli, ko bi bili leta 1866. napadli Dalmacijo, — to pa pozveda zdaj tudi avstrijska armada, ki se že mnogo tednov bojuje s Kotorci in še si jih ni podvrgla.

Dalmacijo moremo tedaj ohraniti — le, ako nam je narod zvest, zato je treba to zvestobo gojiti in ne je žaliti. Ne vojaška sila more nam ohraniti to deželo, ampak le udanost in zvestoba naroda.

Dalmacija je poleg mornarjev še 5 odstotkov naroda dala v brambo dežele, — zdaj po novi vojni postavi jih mora v vojsko dati le 3 odstotke. Ali ni bilo staro bolje kakor novo?

Al za to se vlada ni brigala; vse je hotela le po enem kopitu osnovati, in to je največ naredilo punt.

Zares! ako nočemo za Dalmacijo kaj več storiti kakor dozdej, in če hočemo napačno pot hoditi kakor smo jo hodili zdaj, potem je pa bolje, da se odkrižamo Dalmacije; kajti vsak sold, ki ga potrošimo za-njo, je zavržen, in vsaka kaplja krvi, ki jo prelije naša armada, bila bi v nebó vpijoča pregreha. Potem naj se pa Avstrija tudi odpove vladarstvu, ker bi kazala, da ni sposobna, da bi obstala.

Če pa tega nočemo, nastopimo drugo pot, in to prav resno in brez obotave.

Dajmo obdelati zemljo, — naredimo ceste in železnice v Dalmacijo, — sklenimo kupčijsko zvezo s turškimi deželami, ki so za Dalmacijo, — povzdignimo šolstvo in vstopimo se odločno na stran slovansko: to so naloge, ki jih ima spolniti vlada.

Tako čez nekoliko let ne bode Dalmacija več siromaška, zapuščena, in ne bo nepotreben „kamniten rep“ avstrijsk, ampak postala bode cveteča, srečna dežela.

Mislimo tudi na to, kaj nam bode Dalmacija veljala, kedar se začnó prekucije na Turškem, ktere bodo pred ali pozneje, in ne več dolgo, tako gotove kakor je amen v Očenašu.

Vrtec lepoznanški.

Visoka pesem.

Zložil Jovan Vesel-Koseski.

(Dalje.)

VI.

Daj nam dnes potrebno vse.

Scer dajaš brez prosbe nam osebno,
Vidiš prej, kaj sila je, ko mi,
Ceniš kar je vsakimu potrebno,
Prej ko v njem se želja prebudi;
Daš otroku gladnemu v zibelki,
Kar mu moč izreči še ne da,
Cvetlici na trati, v gozdu jelki
Dojde brez besed zahtevanja.